

Izvešće o zastupljenosti spolova na natječajima Hrvatske zaklade za znanost u razdoblju od 2013. do 2021. godine

Tehničko izvješće

Ožujak 2023.

Pripremili:

Ivana Stanić
Marko Klobučar
Sandra Milovanović Soldatić

Lektura i redakтура:

Lea Davorka Svoboda
Ana Lončar

Grafički uredila:

Žaklina Vidović

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Spolna struktura prijavitelja projekata	4
2.1. Struktura prijavitelja projekata prema spolu i godini objave natječaja	4
2.2. Struktura prijavitelja projekata prema spolu i znanstvenom području	6
3. Spolna struktura voditelja projekata	7
3.1. Struktura voditelja projekata prema spolu i godini objave natječaja	8
3.2. Struktura voditelja projekata prema spolu i znanstvenom području	9
4. Prolaznost na natjecajima	11
4.1. Postotak prolaznosti prema spolu i godini objave natječaja	11
4.2. Postotak prolaznosti prema spolu i znanstvenom području	12
5. Prosječna visina financiranja projekta	13
6. Spolna struktura sudionika u postupcima vrednovanja	15
7. Spolna struktura mentora i doktoranada u okviru Projekta razvoja karijera mladih istraživača	19
8. Zaključak	21

1. Uvod

Spolna ravnopravnost u financiranju znanstvenih istraživanja

Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ) osnovana je s ciljem promocije znanosti kroz financijsko podupiranje međunarodno prepoznatljivih i nacionalno značajnih znanstvenih istraživanja te stvaranja uvjeta koji omogućuju njihovo provođenje. Financiranje najboljih istraživačkih projekata jača kompetitivnost nacionalnog istraživačkog sustava te omogućuje stvaranje novog znanja i inovacija koji utječu na razvoj društva i gospodarstva. Isto tako, razvitak karijere svakog istraživača ovisi o dostupnosti financijskih sredstava za provođenje istraživanja. Kako bi prepoznale istraživački potencijal i kreativnost, organizacije koje financiraju istraživanja razvijaju smjernice i procedure kako bi se osiguralo jednakost postupanja prema svim prijaviteljima.

Financiranje najboljih projekata po kriterijima relevantnosti, inovativnosti, izvedivosti i međunarodne prepoznatljivosti glavnog istraživača temelji se na vrednovanju koje isključuje rodnu diskriminaciju ili bilo koji drugi oblik diskriminacije. Ipak, na vrednovanje projektnih prijedloga mogu utjecati i nesvjesni stavovi vrednovatelja koji uzrokuju pristranost prilikom ocjenjivanja ili donošenja odluka. Zadnja izvješća Europske komisije o spolnoj ravnopravnosti pokazuju kako su žene i dalje nedovoljno zastupljene u znanstvenim i administrativnim odborima¹.

Postupci vrednovanja koje provodi HRZZ temelje se na načelima jednakosti postupanja koje je neovisno o spolu istraživača te uravnoteženoj zastupljenosti muškaraca i žena u postupku vrednovanja². Science Europe, organizacija koja okuplja organizacije za financiranje znanstvenih istraživanja u cijeloj Europi, u svojoj publikaciji *Practical guide to improving gender equality in research organisations*³ prikazuje iskustva i prakse drugih, srodnih europskih organizacija vezano uz pristranosti u vrednovanju istraživanja i istraživača kao i preporuke o praćenju i osiguravanju spolne ravnopravnosti. U tom priručniku navedeni su indikatori koje svaka organizacija koja financira znanstvena istraživanja treba pratiti s ciljem promicanja ravnopravnosti spolova. Uzroci neravnopravnosti među spolovima su brojni, no preporuka organizacijama koje financiraju znanstvena istraživanja je da se na godišnjoj razini prate indikatori i trendovi koji bi ukazivali na neravnopravnost, te da se analiziraju mogući razlozi i izrade preporuke kojima bi se ostvarila ravnopravnost spolova.

Slijedeći te preporuke, prikupljeni su podaci s natječajnih rokova za *Uspostavne istraživačke projekte* (UIP), *Istraživačke projekte* (IP) i *Projekt razvoja karijera mladih istraživača* (DOK) od 2013. do 2021. godine te je zastupljenost spolova prikazana u prijavama na natječaje, ugovorenim projektima i postupku vrednovanja.

¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/28d51df8-284c-474e-be68-64a0c2929cec/language-en/format-PDF/source-search>

² https://hrzz.hr/wp-content/uploads/2019/11/Priru%C4%8Dnik-za-vrednovanje_2019.pdf

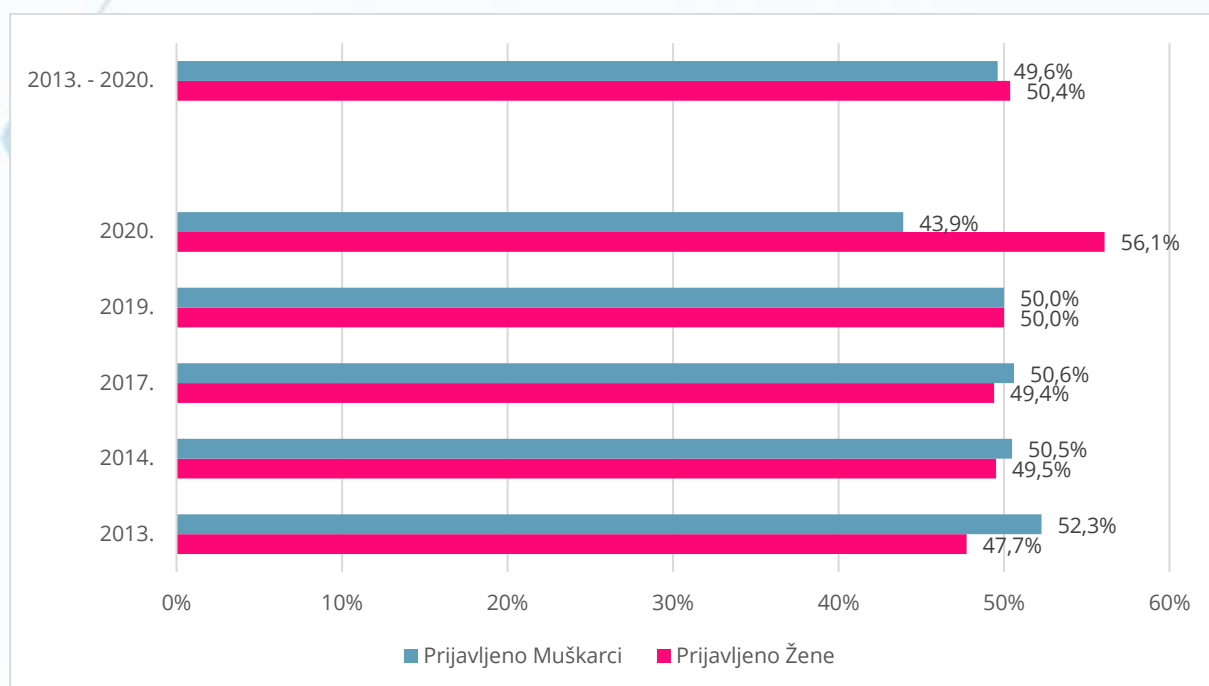
³ <https://www.scienceurope.org/our-resources/practical-guide-to-improving-gender-equality-in-research-organisations>

2. Spolna struktura prijavitelja projekata

U ovoj se cjelini donosi pregled strukture prijavitelja na natječaje UIP-a i IP-a prema spolu. Praćenjem godišnjih podataka o broju muškaraca i žena na svakom natječaju mogu se utvrditi sustavna odstupanja ili trend koji bi mogao ukazivati na neravnopravnost spolova u prijavama na natječaje.

Omjer prijava muškaraca i žena na natječaje HRZZ-a uvelike ovisi o nacionalnoj strukturi zaposlenih istraživača. Prema izvješću *Državnog zavoda za statistiku RH*⁴, 2021. godine je udio žena u ukupnom broju zaposlenih u aktivnostima znanosti i tehnologije bio za 7,0 postotnih bodova veći u odnosu na udio muškaraca. Udio istraživača u ukupnom broju zaposlenih bio je 61,5% (među njima je bilo 48,8 % žena). Među istraživačima je bilo 64,1 % doktora znanosti (udio žena među istraživačima s doktoratom bio je 49,2 %)⁵.

2.1. Struktura prijavitelja projekata prema spolu i godini objave natječaja

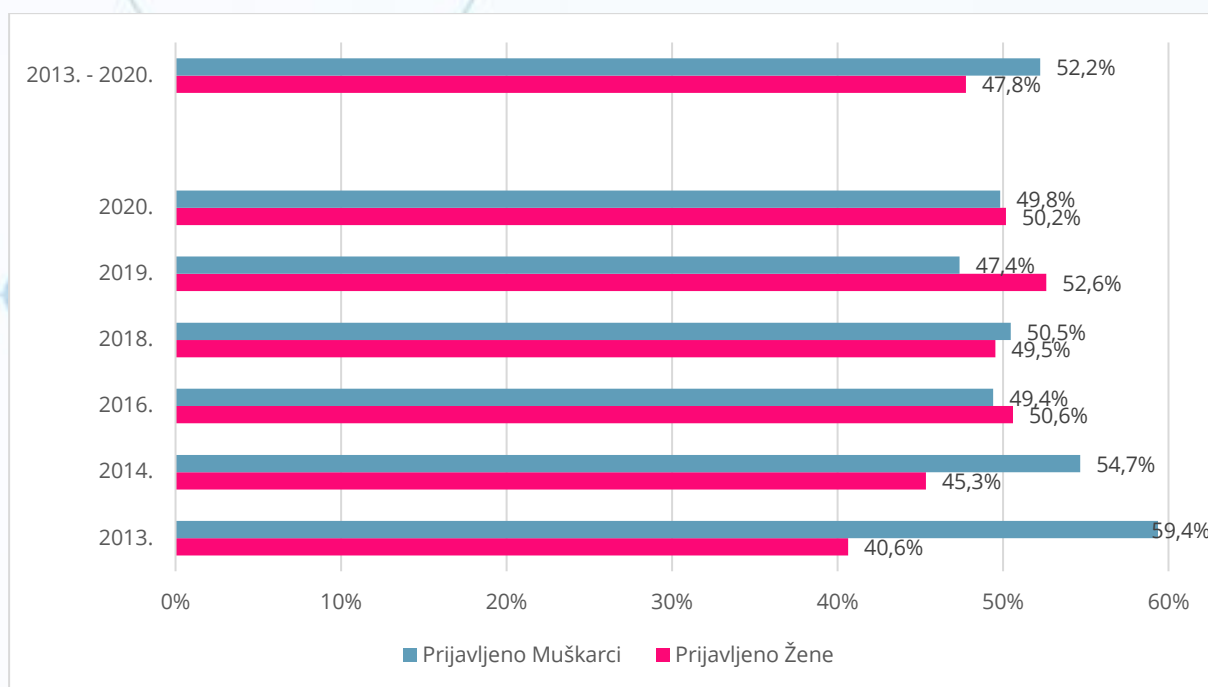

Slika 1. Udio prijavitelja na natječaje UIP-a prema spolu i godini objave natječaja od 2013. do 2020. godine

Na natječajima UIP-a od 2013. do 2020. godine ukupno je 0,8 % više prijavljenih žena od muškaraca. U 2013. godini bilo je prijavljeno 4,5 % manje žena od muškaraca. Ta je razlika na narednim natječajnim rokovima umanjena do 2020. godine kada je prijavljeno je 12,2 % više žena od muškaraca.

⁴ „Ljudski potencijali u znanosti i tehnologiji u 2021.“, <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29084>

⁵ „Istraživanje i razvoj u 2021.“, <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29080>

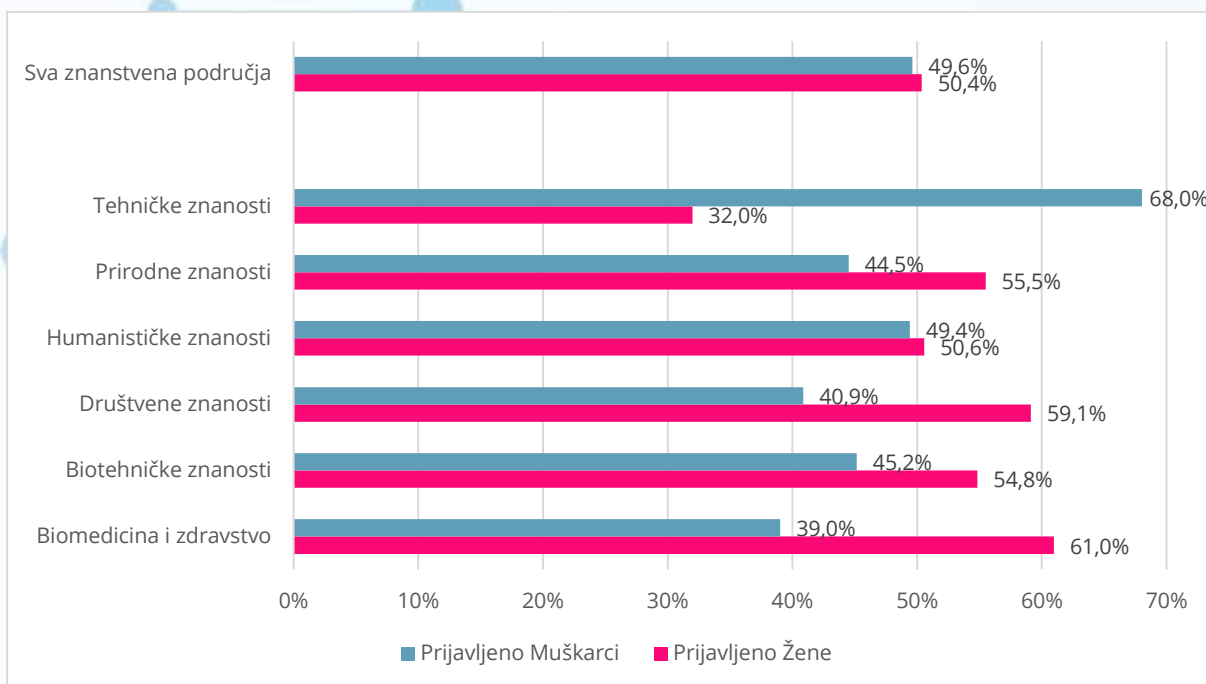
Slika 2. Udio prijavitelja na natječaje IP-a prema spolu i godini objave natječaja od 2013. do 2020. godine

Na natječajima IP-a od 2013. do 2020. godine ukupno je 4,5 % manje prijavljenih žena od muškaraca. U 2013. godini bilo je prijavljeno 18,7 % manje žena od muškaraca. Ta je razlika na narednim natječajnim rokovima umanjena, a 2020. godine prijavljeno je 0,3 % više žena od muškaraca.

Analiza udjela muškaraca i žena u ukupnom broju prijavljenih na natječaje UIP i IP (slike 1. i 2.) pokazuje da u razdoblju 2013. do 2020. godine nije bilo sustavnih odstupanja⁶ vezanih uz pojedini spol.

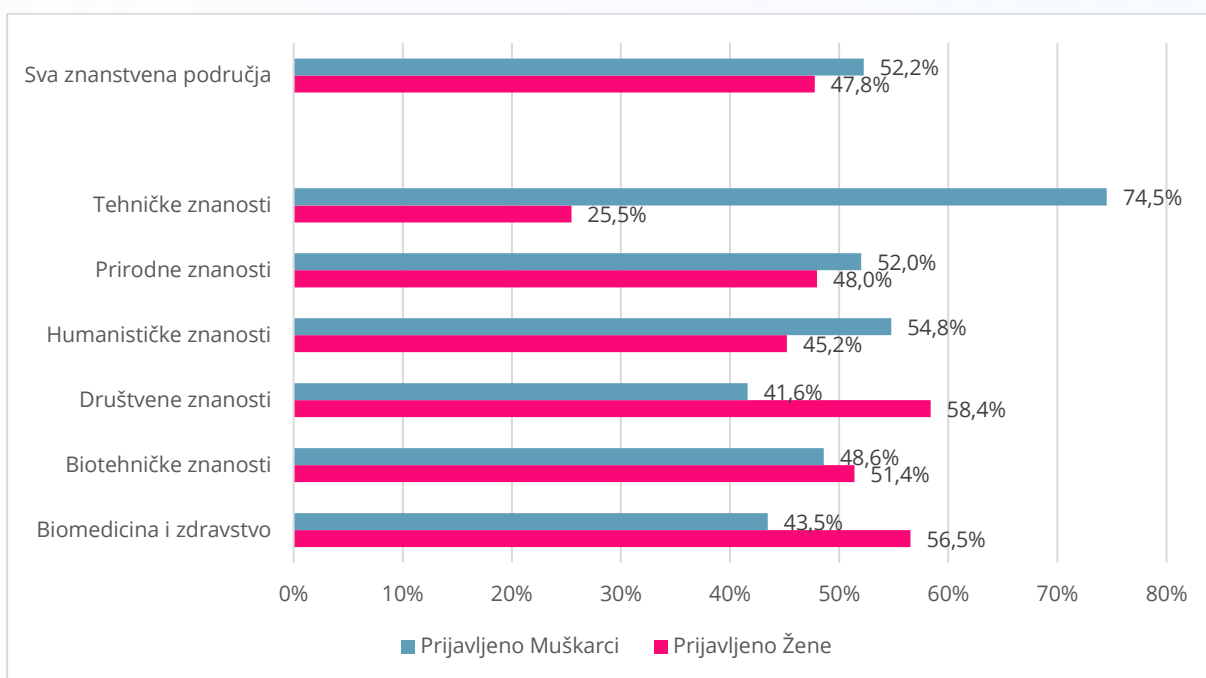
⁶ Za analizu značajnosti korišten je hi-kvadrat test pri razini značajnosti od $p < 0.05$.

2.2. Struktura prijavitelja projekata prema spolu i znanstvenom području

Slika 3. Udio prijavitelja na natječaje UIP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

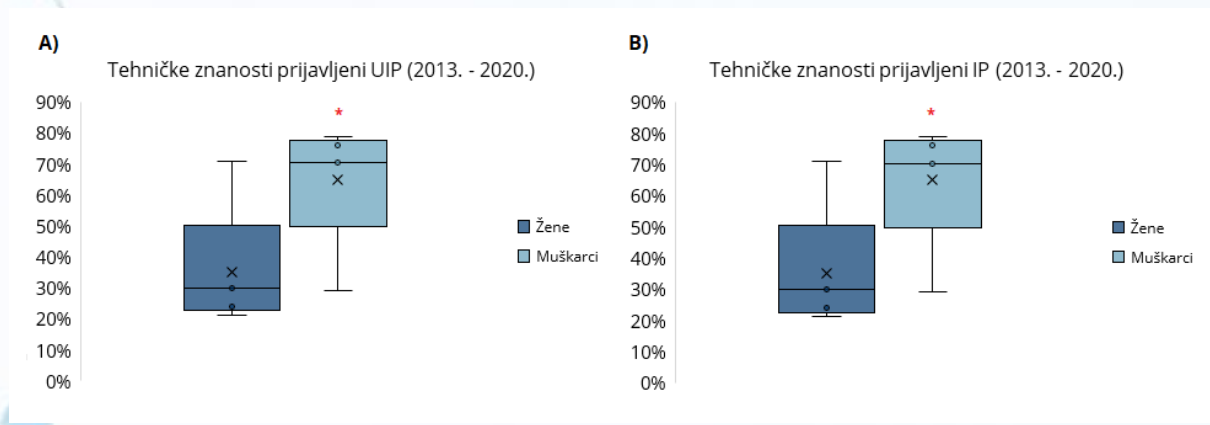
Kako je i prethodno već naznačeno, od 2013. do 2020. godine među prijaviteljima na natječaje UIP-a bilo je ukupno 0,8 % više žena, a na natjecajima IP-a ukupno 4,5 % manje prijavljenih žena od muškaraca. Na natjecajima UIP-a je među prijavljenima veći udio žena od muškaraca u biomedicini i zdravstvu (za 22,0 %), u društvenim znanostima (za 18,3 %), u prirodnim znanostima (za 11,0 %), u biotehničkim znanostima (za 9,7 %), te u humanističkim znanostima (za 1,1 %). Izuzetak su tehničke znanosti u kojima je prijavljeno 36,0 % manje žena od muškaraca.

Slika 4. Udio prijavitelja na natječaje IP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

Na natječajima IP-a u ukupnom broju prijavljenih veći je udio žena od muškaraca u društvenim znanostima, (za 16,8 %), biomedicini i zdravstvu (za 13,1 %) i u biotehničkim znanostima (za 2,8 %), dok je u tehničkim (za 49,1 %), humanističkim (za 9,6 %) i prirodnim znanostima (za 4,0 %) manje žena nego muškaraca među prijavljenima.

Treba istaknuti da je u razdoblju 2013. – 2020. za oba programa zamijećen veći udio prijavitelja u području tehničkih znanosti (Slika 5.), što je u skladu s podacima *Državnog zavoda za statistiku RH*³, prema kojima je udio žena u ukupnom broju istraživača u RH najmanji upravo u navedenom području.

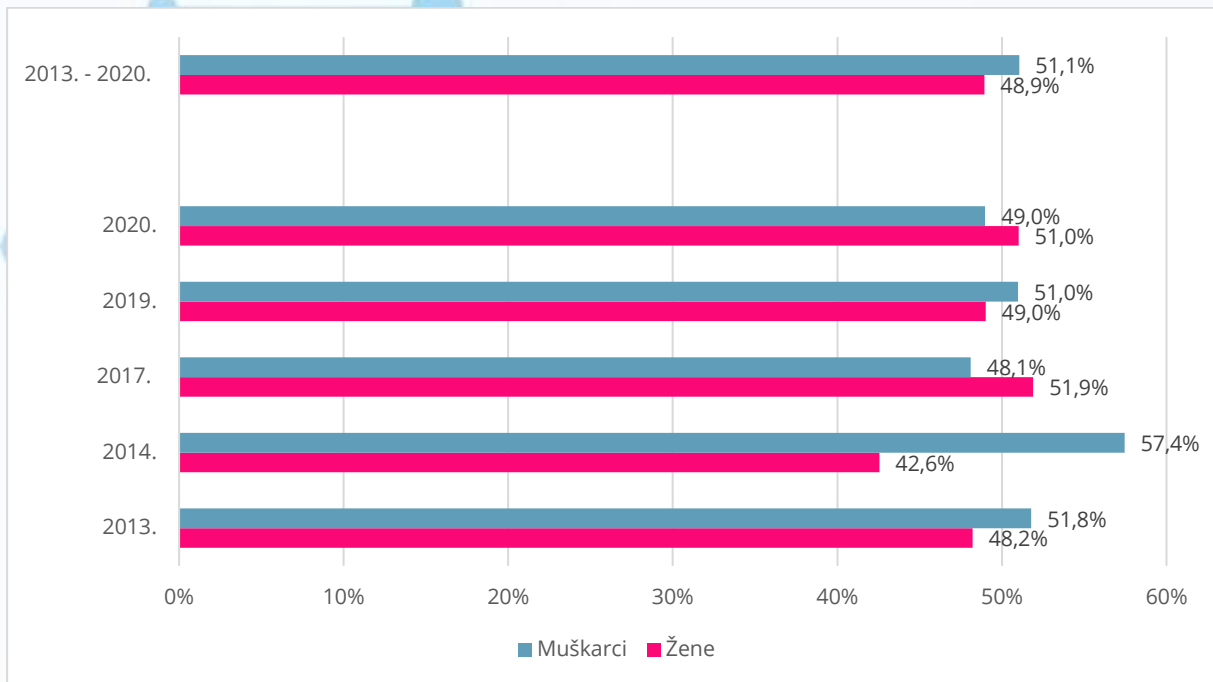
Slika 5. Prikaz razlike između udjela prijavitelja na natječaje UIP i IP prema spolu u području tehničkih znanosti (2013. - 2020.). Razlika je prikazana kao srednja vrijednost ± SD. Za statističku analizu korišten je hi-kvadrat test pri razini značajnosti od $p < 0.05$ (značajna razlika je naznačena zvjezdicom). Udjeli prijavitelja prikazani su u odnosu na ukupan broj prijavljenih UIP i IP u području tehničkih znanosti.

3. Spolna struktura voditelja projekata

U ovoj cjelini izvješća prikazan je udio žena i muškaraca u ukupnom broju voditelja ugovorenih i financiranih projekata prema godini objave natječaja i znanstvenom području. Projekti se provode u temi istraživanja koja je vrednovana prema kriterijima znanstvene relevantnosti, inovativnosti i izvedivosti, a dio kriterija uključuje vrednovanje popisa postignuća i znanstvene kvalifikacije predlagatelja. HRZZ razvija i uspostavlja procedure vrednovanja i odlučivanja koje su transparentne, odgovorne te nepristrane s ciljem osiguravanja jednakih uvjeta za sve istraživače. Financiranje projekata temelji se na stručnoj procjeni i kriterijima za vrednovanje te jednakosti postupanja koje ne ovisi o spolu, dobi, etničkoj pripadnosti, nacionalnosti ili socijalnom porijeklu, vjerskim uvjerenjima, seksualnoj orijentaciji, jeziku, invaliditetu, političkom opredjeljenju te socijalnim ili ekonomskim uvjetima predlagatelja.

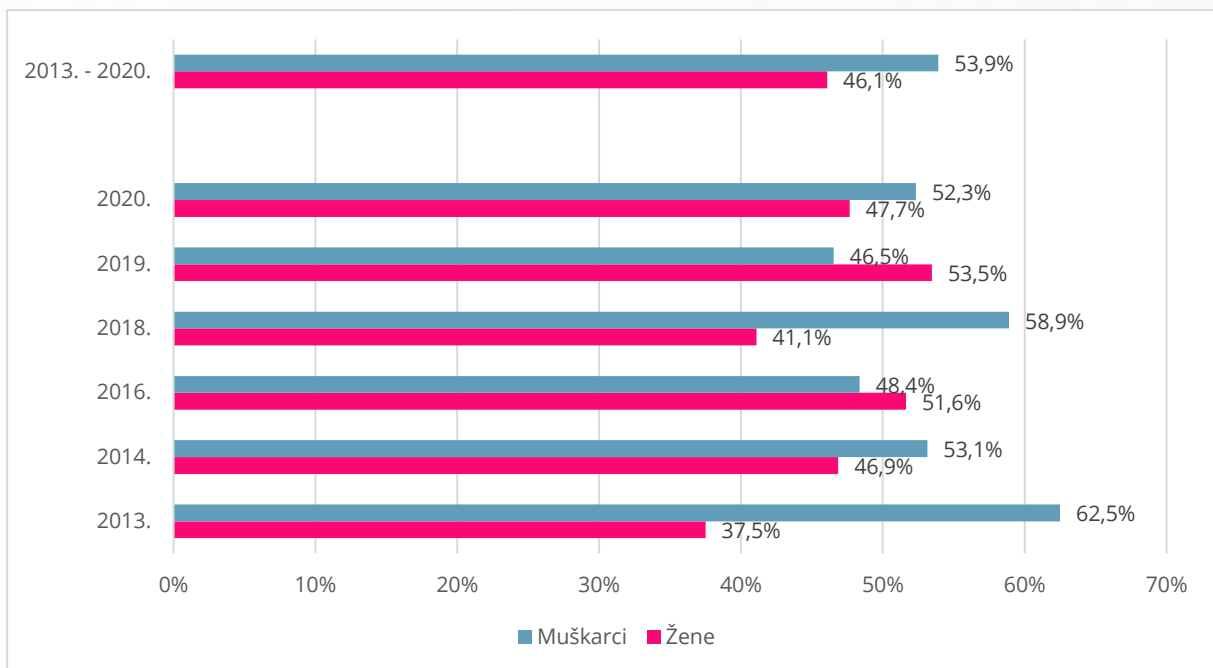

3.1. Struktura voditelja projekata prema spolu i godini objave natječaja

Slika 6. Udio voditelja UIP-a prema spolu i godini objave natječaja od 2013. do 2020. godine

Na natječajima UIP-a od 2013. do 2020. godine bilo je ukupno 2,1 % manje žena-voditelja projekata od muškaraca. No, promatrajući kretanje prema godinama objave natječaja, vidljivo je kako je 2013. (za 3,6 %), 2014. (za 14,9 %) te 2019. (za 2,0 %) u ukupnom broju voditelja bilo manje žena od muškaraca, dok je 2017. (za 3,8 %) te 2020. (za 2,0 %) bilo više žena.

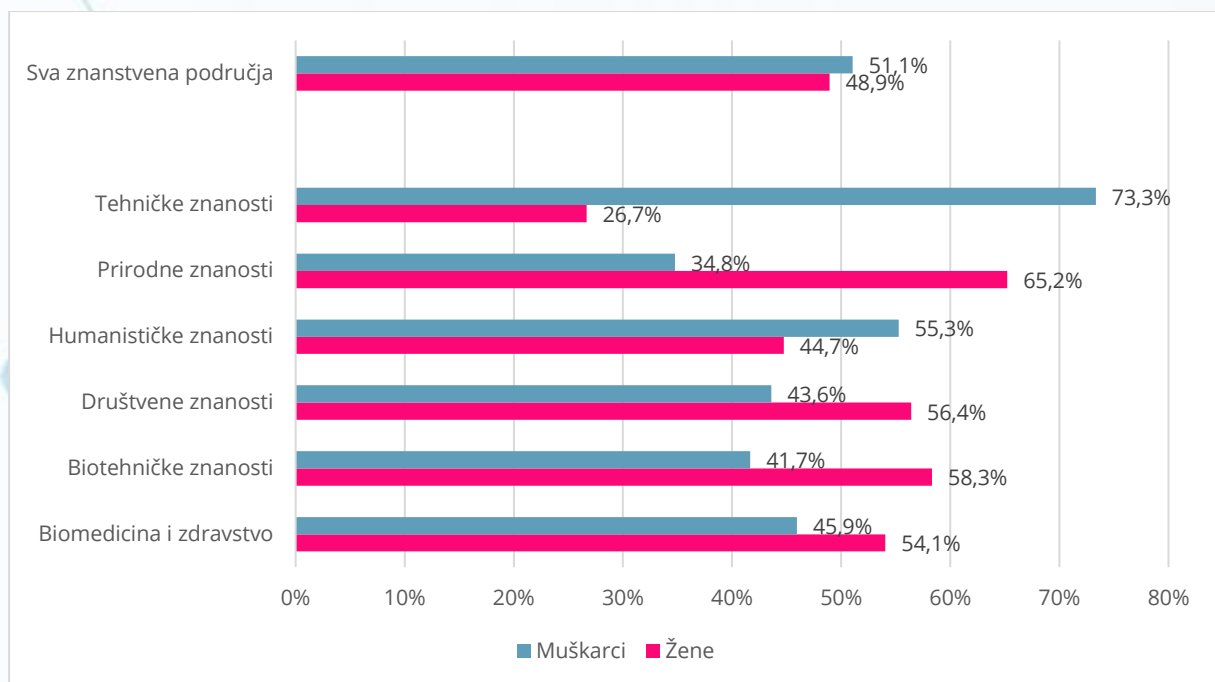
Slika 7. Udio voditelja IP-a prema spolu i godini objave natječaja od 2013. do 2020. godine

Na natječajima IP-a od 2013. do 2020. godine bilo je ukupno 7,8 % manje žena-voditelja projekata od muškaraca. Po godinama objave natječaja, 2013. (za 25,0 %), 2014. (za 6,3 %), 2018. (za 17,8 %) i 2020. (za 4,7 %) u ukupnom broju voditelja bilo je manje žena, dok je 2016. (za 3,3 %) te 2019. (za 6,9 %) bilo više žena.

Analiza podataka o udjelu ugovorenih UIP i IP projekata po spolu prema godini objave natječaja pokazala je da u razdoblju 2013. – 2020. godine nije bilo sustavnih odstupanja vezanih uz pojedini spol⁶.

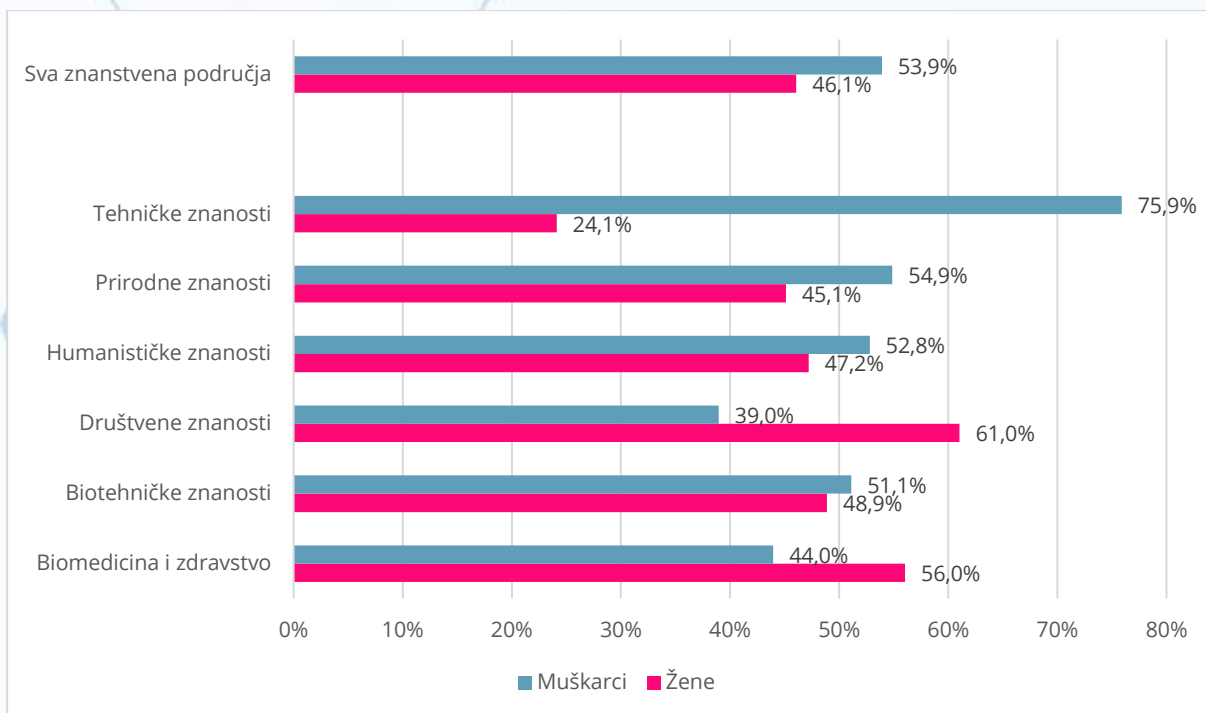
3.2. Struktura voditelja projekata prema spolu i znanstvenom području

Slika 8. Udio voditelja UIP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

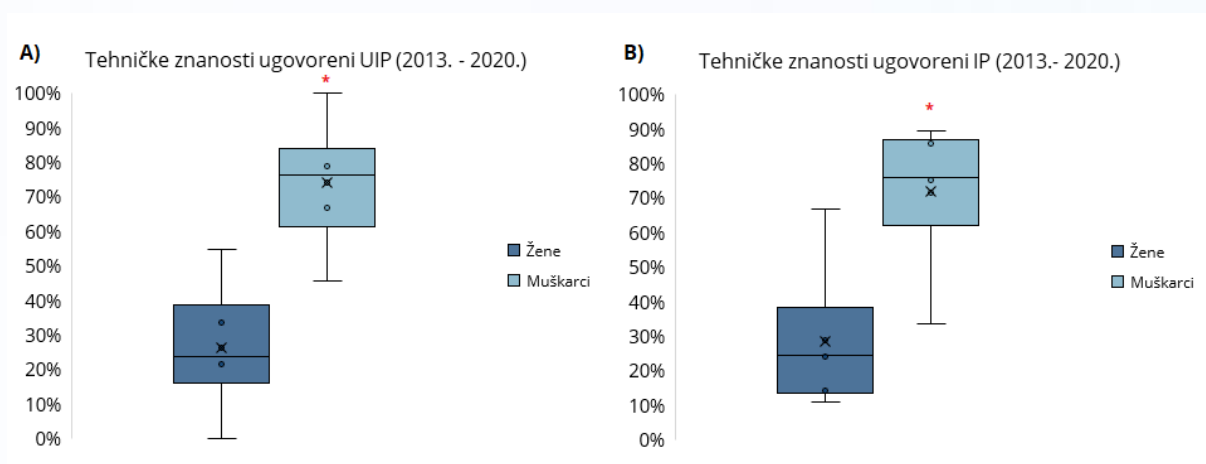
Kako je i prethodno već spomenuto, od 2013. do 2020. godine na natječajima UIP-a među voditeljima projekata bilo je ukupno 2,1 % manje žena od muškaraca, dok je na natječajima IP-a od 2013. do 2020. godine među voditeljima projekata bilo ukupno 7,8 % manje žena od muškaraca.

Na natječajima UIP-a bilo je više voditeljica u prirodnim (za 30,4 %), biotehničkim (za 16,7 %), društvenim znanostima (za 12,8 %) te biomedicini i zdravstvu (za 8,1 %), a manje u tehničkim (za 46,7 %) i humanističkim znanostima (za 10,5 %).

Slika 9. Udio voditelja IP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

Na natječajima IP-a više je voditeljica u društvenim znanostima (za 22,1%) i biomedicini (za 12,1%), dok je u tehničkim (za 51,8%), prirodnim (za 9,7%), humanističkim (za 5,6%) i biotehničkim znanostima (za 2,2%) manje voditeljica. Uz ovo, treba istaknuti da je udio voditelja UIP i IP muškog spola od 2013. – 2020. sustavno veći isključivo u području tehničkih znanosti (Slika 10.), što odgovara većem broju prijavitelja projekata muškog spola u području tehničkih znanosti utvrđenom u prethodnoj cjelini ovog izvješća i u skladu je s podacima o Istraživanju i razvoju Državnog zavoda za statistiku RH⁵.

Slika 10. Prikaz razlike između udjela voditelja UIP i IP prema spolu u području tehničkih znanosti (2013. - 2020.). Razlika je prikazana kao srednja vrijednost ± SD. Za statističku analizu korišten je hi-kvadrat test pri razini značajnosti od $p < 0.05$ (značajna razlika je naznačena zvjezdicom). Udjeli voditelja projekata prikazani su u odnosu na ukupan broj voditelja UIP i IP u području tehničkih znanosti.

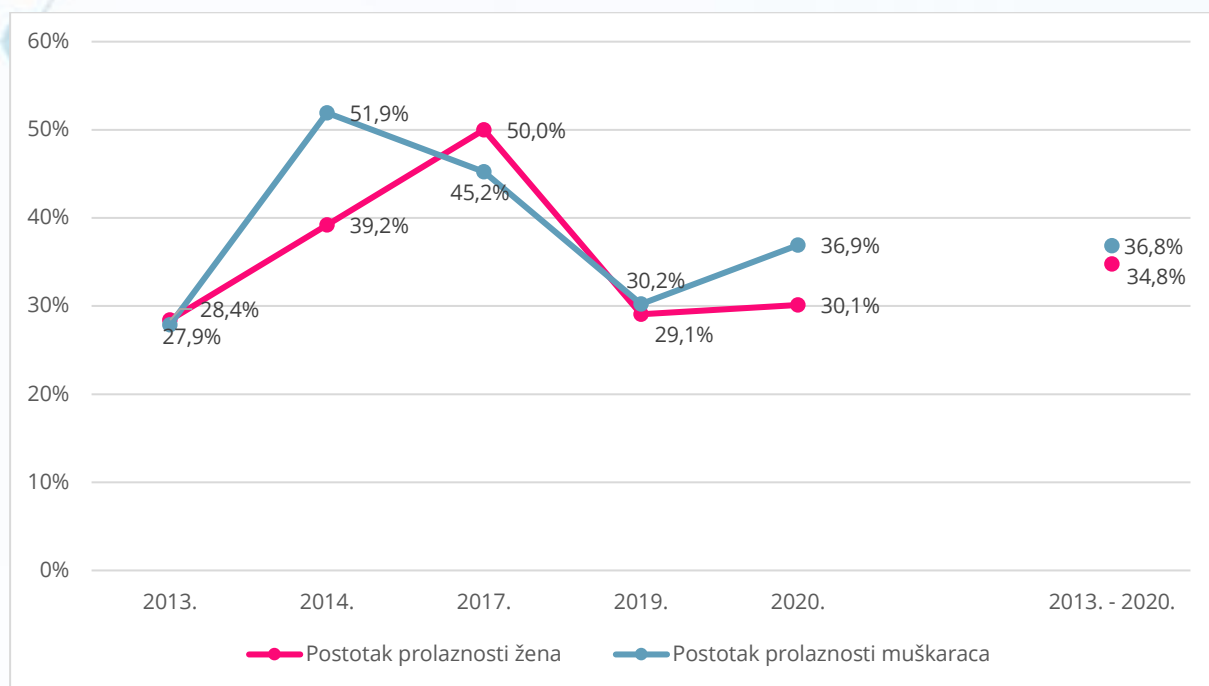
4. Prolaznost na natječajima

Financiranje znanstvenih istraživanja utječe na razvoj i održivost istraživačkog ekosustava. Razvitak karijera istraživača u svim stupnjevima njihove istraživačke karijere podrazumijeva, među ostalim, uklanjanjem prepreka koje bi rezultirale bilo kojim oblikom neravnopravnosti.

Izvešće *She Figures 2021*⁷ pokazuje da su 2019. godine u Europskoj Uniji (EU) muški istraživači imali 3,9 % veću uspješnost u nacionalnom sustavu financiranja od istraživačica. Stopa uspješnosti varira između znanstvenih područja – primjerice, žene su bile uspješnije u biotehničkim i humanističkim znanostima, dok je najveća razlika u korist muškaraca zabilježena u području prirodnih znanosti. U istom se izvješću navodi kako su „...razlike u stopi uspješnosti financiranja među spolovima protivne načelu izvrsnosti u Europskom istraživačkom prostoru” (str. 257).

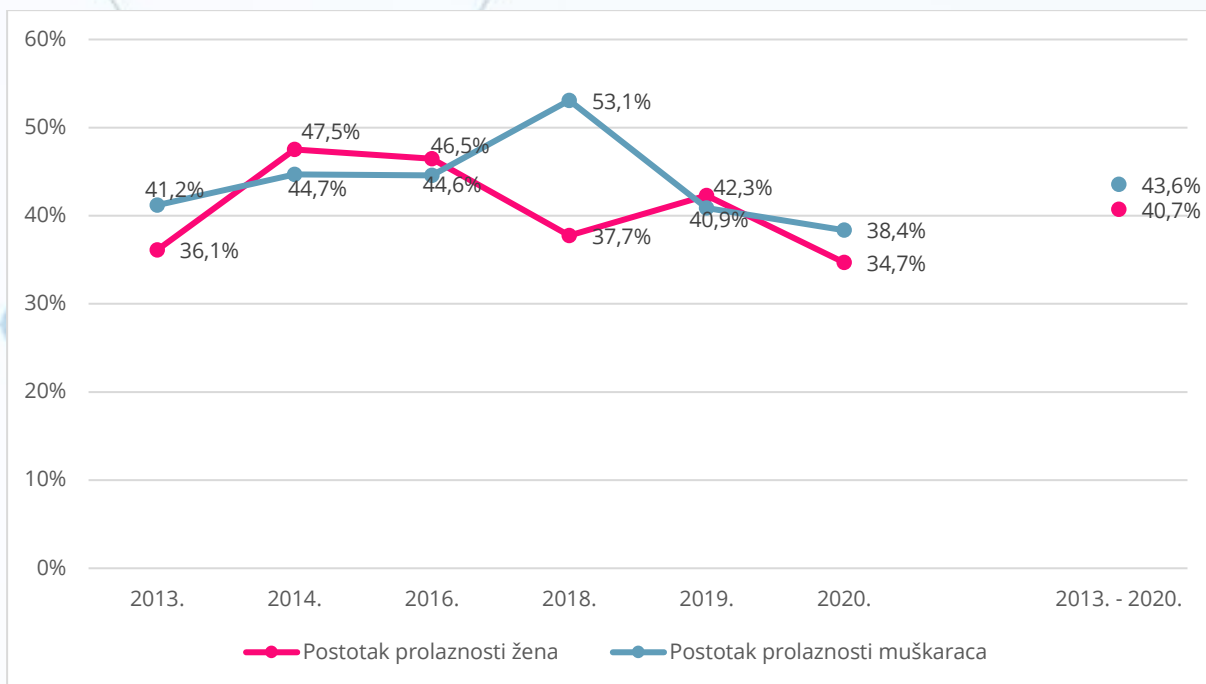
U nastavku su podaci o prolaznosti po spolu, prema godini objave natječaja i prema znanstvenom području. Postotak prolaznosti iskazan je kao udio voditelja ugovorenih projekata u ukupnom broju prijavljenih istoga spola.

4.1. Postotak prolaznosti prema spolu i godini objave natječaja

Slika 11. Postotak prolaznosti na natječajima UIP-a prema spolu i godini objave natječaja od 2013. do 2020. godine

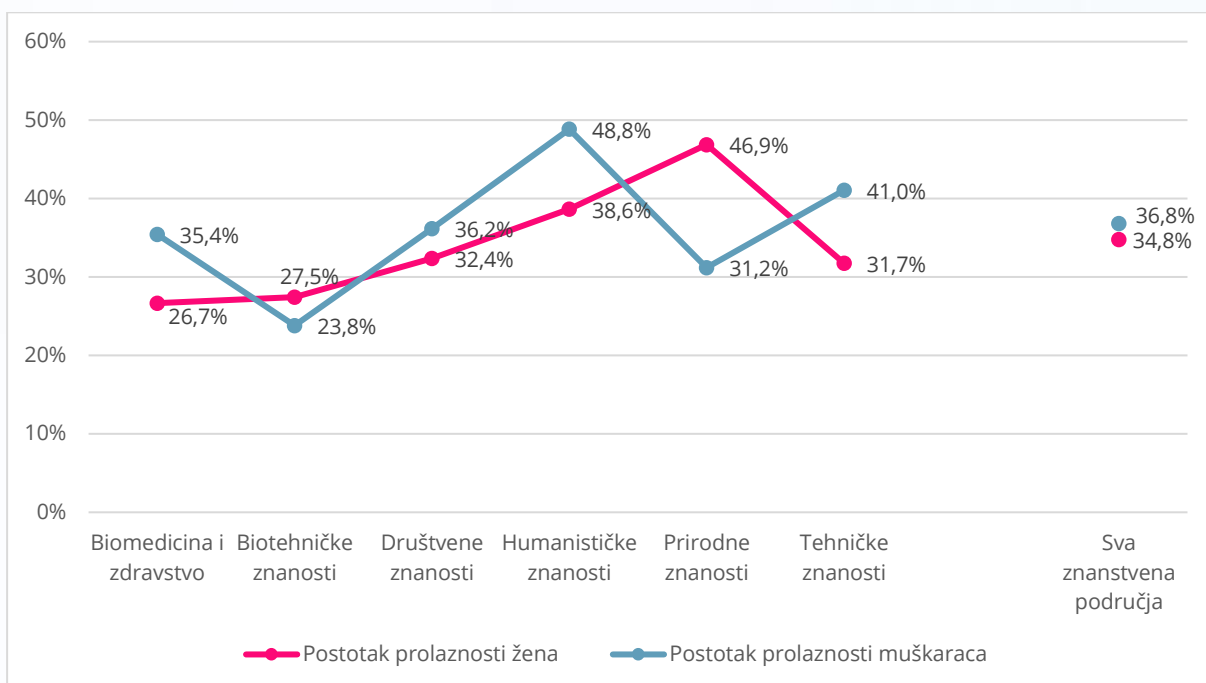
⁷ <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/knowledge-publications-tools-and-data/interactive-reports/she-figures-2021>

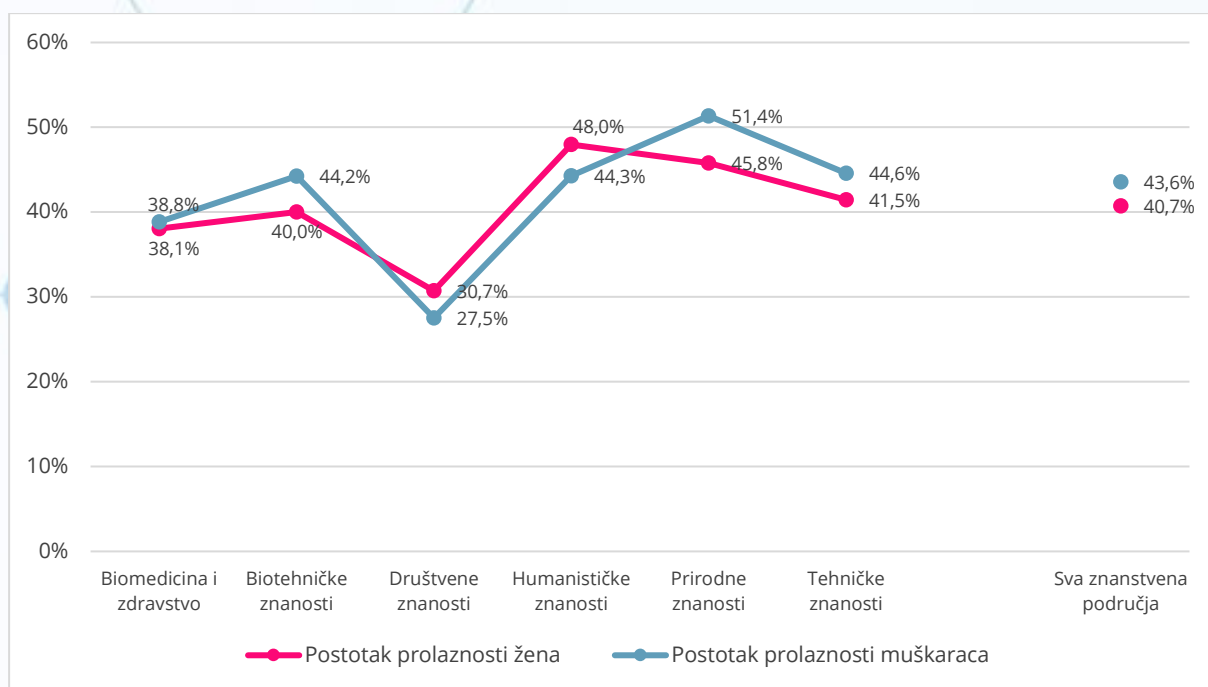
Slika 12. Postotak prolaznosti na natjecajima IP-a prema spolu i godini objave natječaja od 2013. do 2020. godine

Slike 11. i 12. pokazuju kako je uspješnost muškaraca i žena različita na različitim natjecajnim rokovima te kako su na nekim rokovima uspješniji muškarci, a na nekima žene.

4.2. Postotak prolaznosti prema spolu i znanstvenom području

Slika 13. Postotak prolaznosti na natjecajima UIP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

Slika 14. Postotak prolaznosti na natječajima IP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

Podaci o prolaznosti prema spolu i znanstvenom području pokazuju veću prolaznost žena na natječajima UIP-a u području prirodnih znanosti i biotehničkih znanosti, a muškaraca u ostalim područjima (slika 13.).

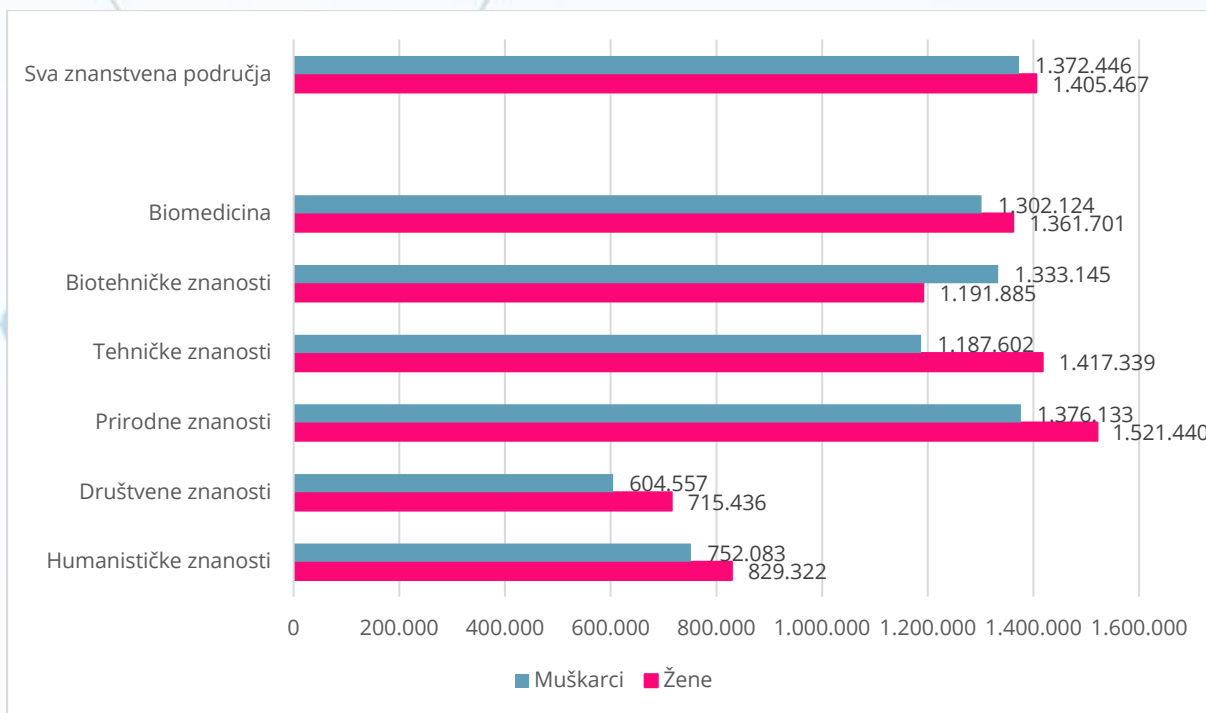
Podaci o prolaznosti prema spolu i znanstvenom području na natječaju IP pokazuju veću prolaznost žena u društvenim i humanističkim znanostima, a muškaraca u ostalim područjima (slika 14.). Dodatno, na IP-u nisu uočene veće razlike u prolaznosti po spolu i znanstvenom području (slika 14.). Ovo je posebice zanimljivo za područje tehničkih znanosti, u kojima je prethodno uočeno sustavno odstupanje između žena i muškaraca prilikom prijavljivanja na natječaje.

Razlike u prolaznosti u znanstvenim područjima između žena i muškaraca manje su izražene kod natječaja IP u odnosu na natječaj UIP.

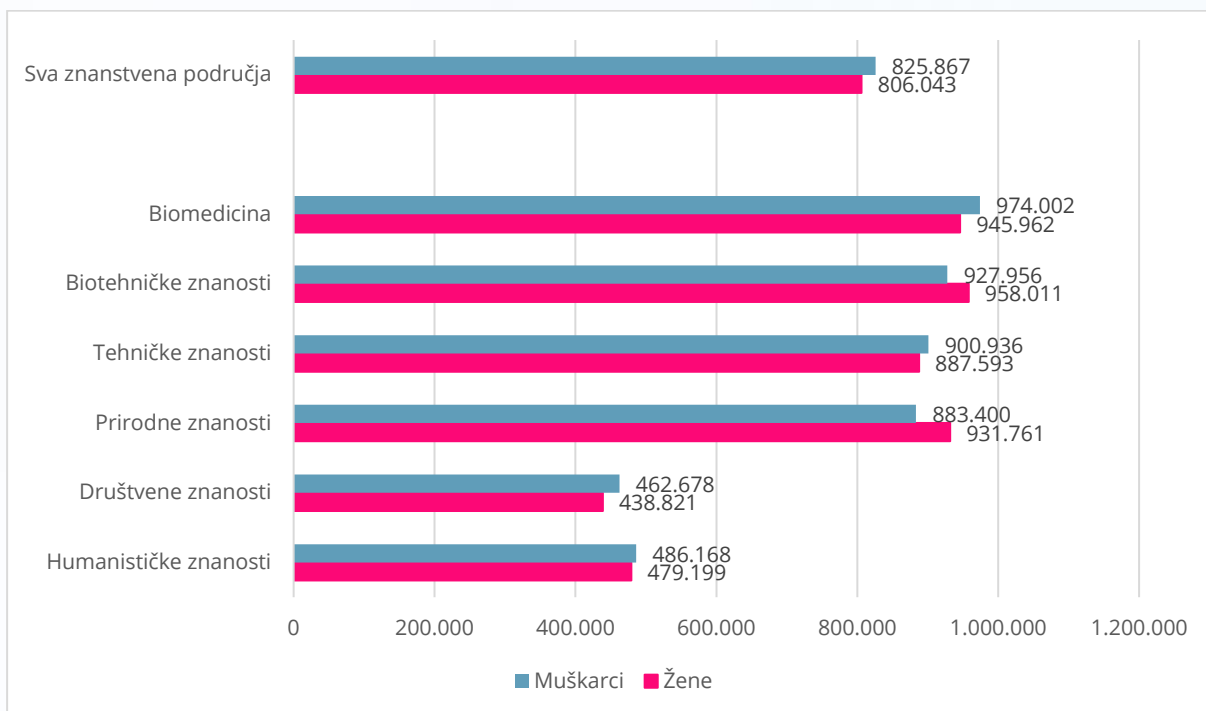
5. Prosječna visina financiranja projekta

Iznos financiranja projekta u odnosu na spol voditelja analizirao se kao dodatna dimenzija. Istraživanja pokazuju kako žene kao voditeljice traže niži iznos financiranja projekata u odnosu na voditelje projekata⁸. U nastavku su podaci HRZZ-a o prosječnom iznosu financiranja IP-a i UIP-a prema spolu voditelja. HRZZ natječajem propisuje najviši iznos financiranja projekata te se isti razlikuje za znanstvena područja. Najviši iznos financiranja projekata u društvenim i humanističkim znanostima je niži od onoga za ostala područja što je vidljivo i u prosječnom iznosu za ta znanstvena područja.

⁸ Bedi G, Van Dam NT, Munafo M. (2012) Gender inequality in awarded research grants. *Lancet* 380(9840):474

Slika 15. Prosječan iznos financiranja UIP-a prema spolu i znanstvenom području izražen u kunama od 2013. do 2020. godine

Slika 16. Prosječni iznos financiranja IP-a prema spolu i znanstvenom području izražen u kunama od 2013. do 2020. godine

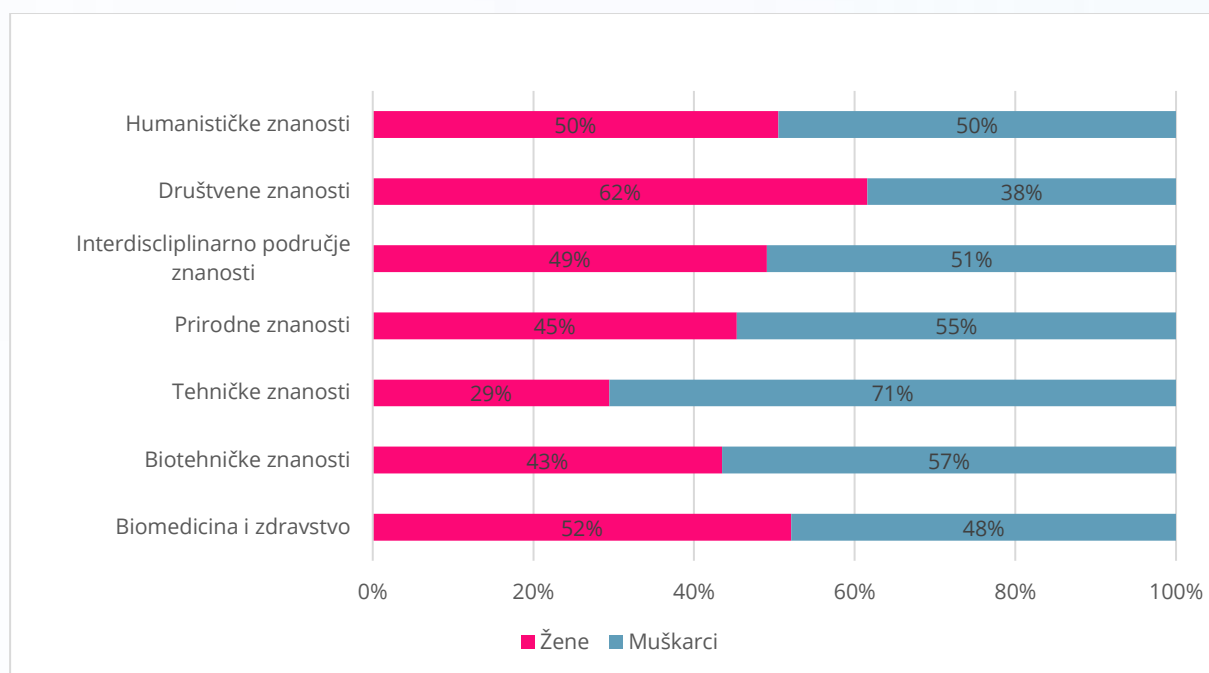
Analizirajući podatke za programe UIP i IP, vidljivo je kako postoje određene razlike po područjima kod UIP projekata, no prosječan iznos UIP i IP projekta u konačnici je gotovo podjednak u žena i muškaraca.

6. Spolna struktura sudionika u postupcima vrednovanja

Zastupljenost različitih profila stručnjaka u tijelima koja provode vrednovanje, pa tako i ravnomjerna zastupljenost muškaraca i žena, može umanjiti pojavu pristranosti koje utječu na vrednovanje. Nadalje, omogućuje uključivanje različitih perspektiva i pristupa koje u konačnici mogu utjecati na preporuke o financiranju projekata.

Većina europskih zaklada preporučuje⁹ da ciljani omjer muškaraca i žena u odborima i povjerenstvima koja provode stručno vrednovanje bude između 60 % i 40 %, što je ciljana vrijednost i HRZZ-a. Taj omjer može biti drukčiji ukoliko je u nacionalnoj strukturi znanstvenika teško postići navedeni omjer. Izvješće *She Figures 2021* Europske komisije pokazuje kako se udio istraživačica u svim područjima znanosti u zadnjem desetljeću povećava, no da je u 28 od 35 analiziranih europskih zemalja (među kojima je i Hrvatska) ukupan udio istraživačica u području tehničkih znanosti u odnosu na ukupni broj istraživača u tom području 2018. godine bio ispod 40 %.

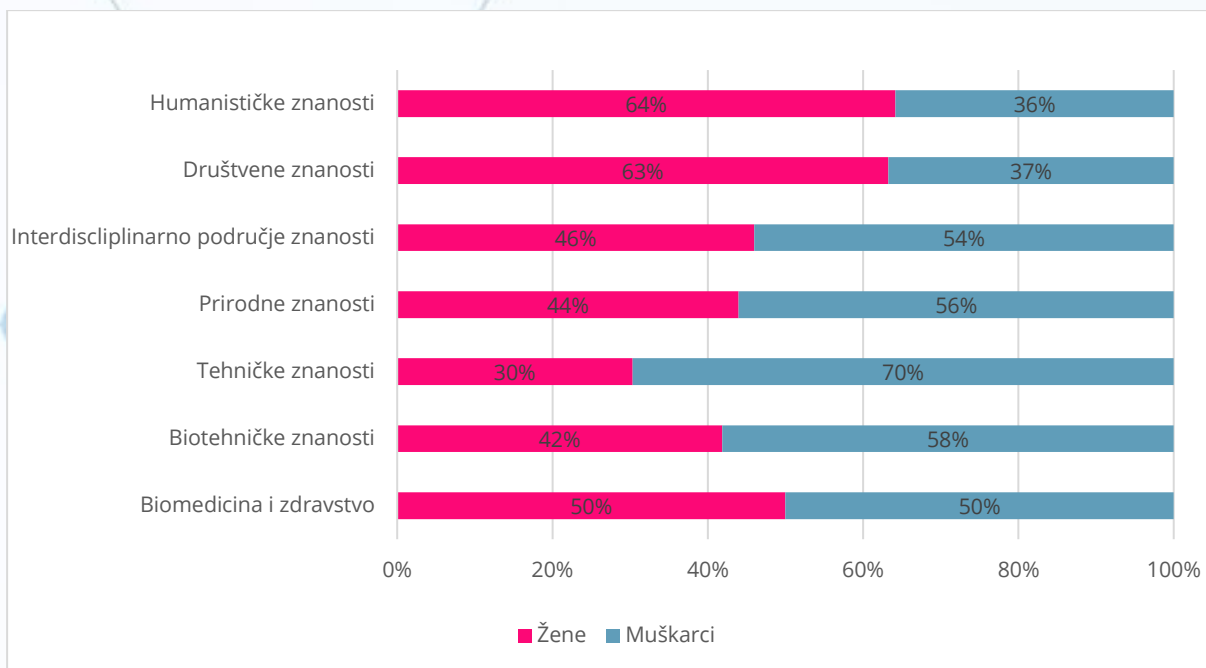
Za provedbu vrednovanja prijava na natječaje UIP-a i IP-a Upravni odbor HRZZ-a osniva panele za vrednovanje koje čine hrvatski znanstvenici. Članovi panela za vrednovanje izabrani su javnim pozivom i razlikuju se ovisno o natječajnom roku i vrsti programa. Za programe UIP-a i IP-a provodi se dvostupanjsko vrednovanje. U prvom koraku vrednovanje provode paneli za vrednovanje, a u drugom koraku inozemni recenzenti. Inozemne recenzente imenuju članovi panela. Recenzent je istorazinski stručnjak u temi istraživačkog projekta, a svaki projekt vrednuju najmanje dva recenzenta.

Slika 17. Udio članova panela za vrednovanje projektnih prijedloga prijavljenih na natječaje UIP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

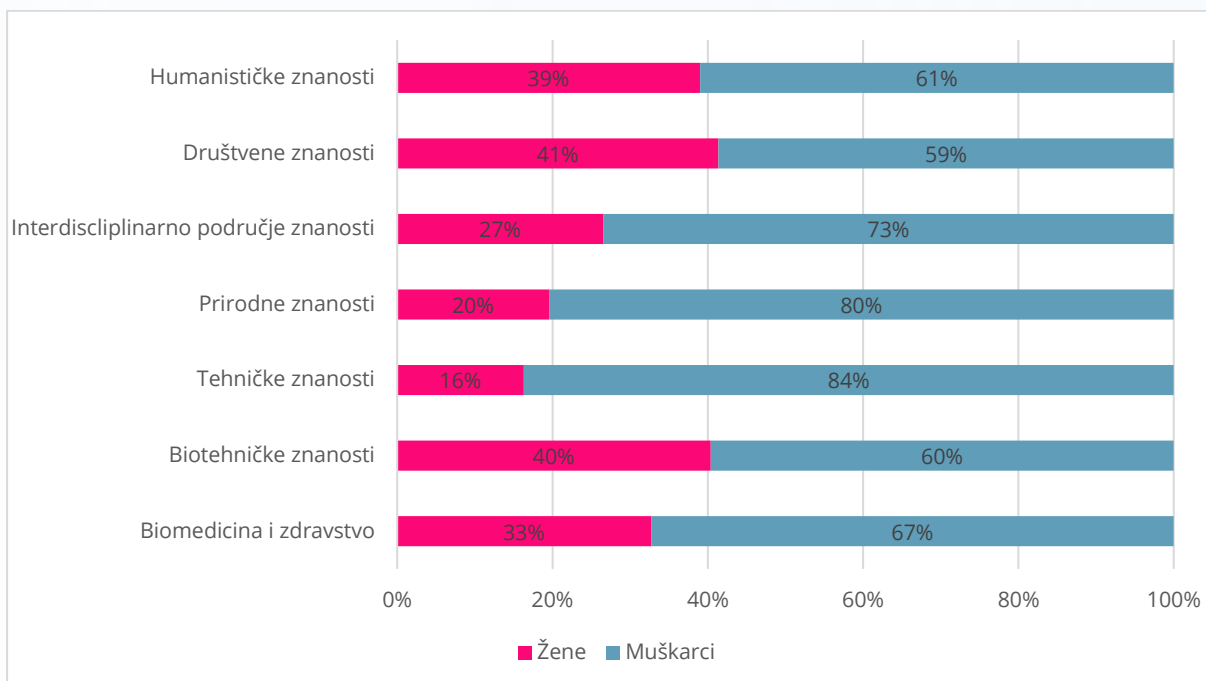
⁹ https://www.scienceeurope.org/media/ubllodu/se_gender_practical-guide.pdf

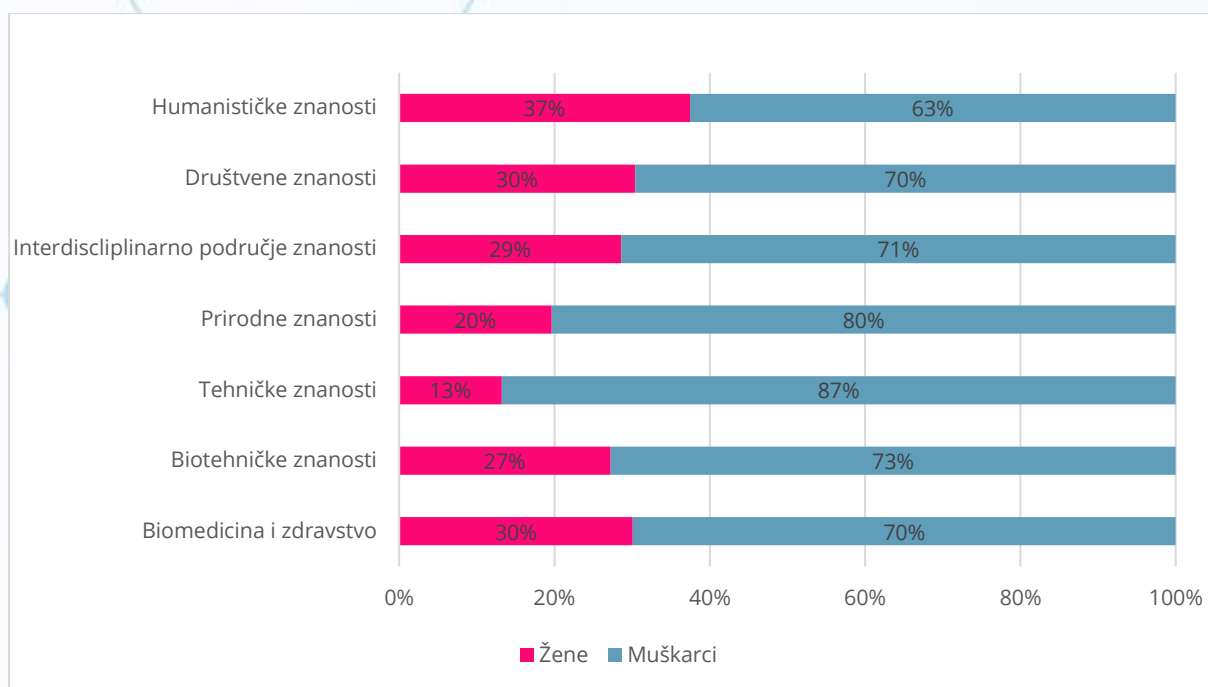

Slika 18. Udio članova panela za vrednovanje projektnih prijedloga prijavljenih na natječaje IP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

Kao što je vidljivo na slikama 17. i 18., članovi panela za vrednovanje za oba programa u području tehničkih znanosti uglavnom su muškarci (70% za IP i 71% za UIP), dok je u ostalim znanstvenim područjima spolna struktura ujednačena. Iznimke su manja odstupanja u korist žena u sastavima panela za UIP u društvenim znanostima i IP u području humanističkih i društvenih znanosti.

Slika 19. Udio recenzenata za vrednovanje projektnih prijedloga prijavljenih na natječaje UIP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

Slika 20. Udio recenzenata za vrednovanje projektnih prijedloga prijavljenih na natječaje IP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

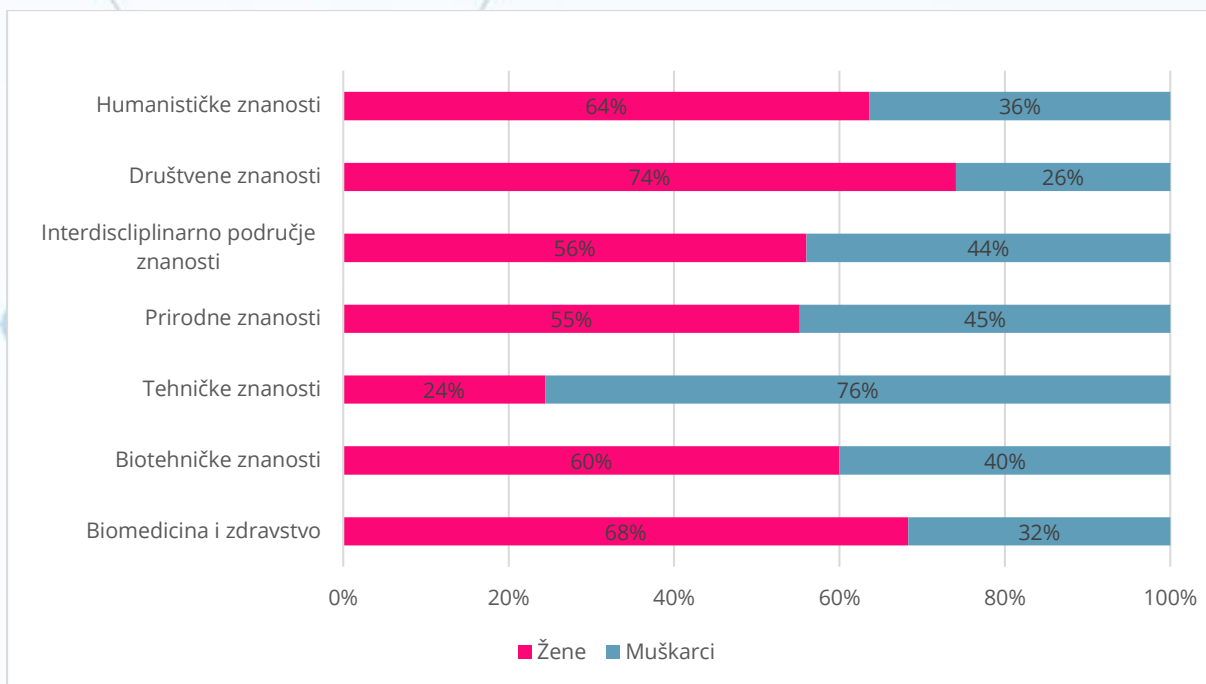
Slike 19. i 20. prikazuju udio recenzenata po spolu. Recenzenti za program IP-a uglavnom su muškarci te niti za jedno znanstveno područje nije zadovoljen preporučeni omjer za postizanje ravnopravnosti spolova. Za program UIP-a zadovoljen je preporučeni omjer u području društvenih i biotehničkih znanosti.

Razlika u zastupljenosti muškaraca i žena može biti uzrokovana načinom na koji se provodi istorazinsko vrednovanje. Naime, udio prihvaćenih poziva za recenziju u odnosu na broj poslanih poziva je otprilike 30% zbog čega HRZZ poziv upućuje na više adresa, a prihvaća prve primljene recenzije. Istraživanja¹⁰ pokazuju kako će žene rjeđe prihvatiti poziv za sudjelovanje u recenzentskom postupku te će im trebati više vremena za recenziranje projektnog prijedloga. Navedeno u konačnici može značiti kako njihove recenzije neće biti uključene u postupak vrednovanja.

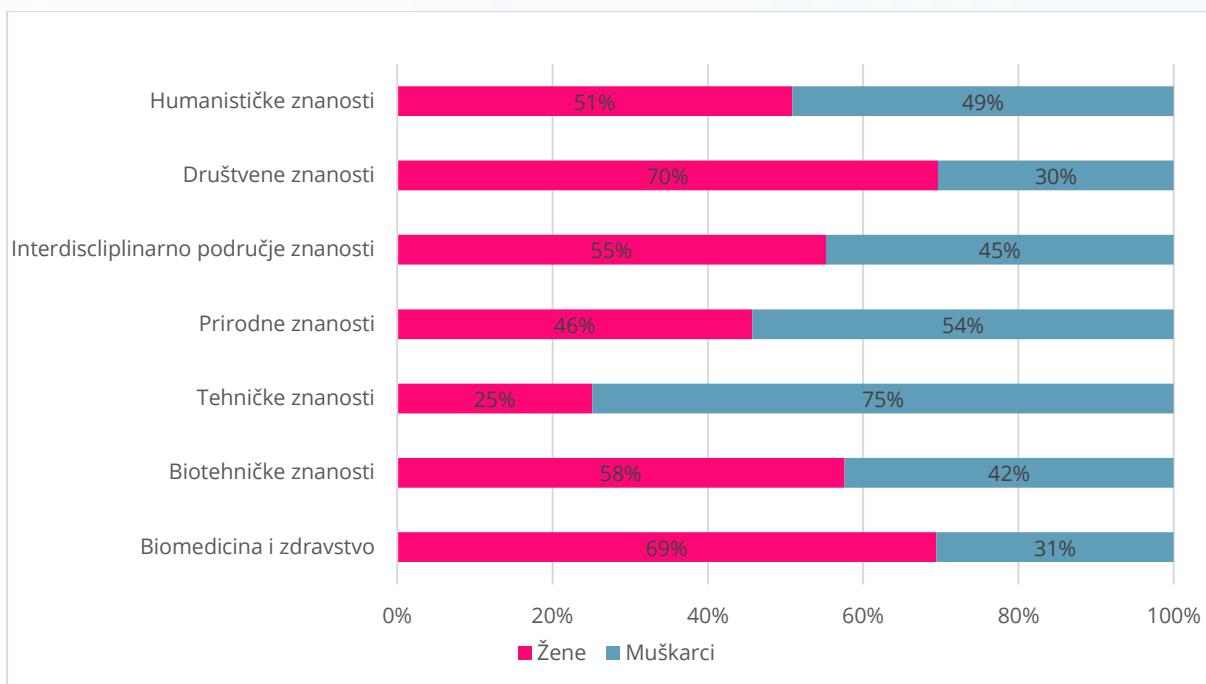
Za vrednovanje napretka financiranih projekata Upravni odbor HRZZ-a imenuje neovisne stručnjake, a neovisni stručnjak vrednovatelje. Neovisni stručnjak je hrvatski znanstvenik koji je zadužen za nadgledanje i vrednovanje većeg broja projekata unutar njegovog znanstvenog područja, načelno po znanstvenom polju ili grupi srodnih polja. Donosi preporuke o postupanju s projektom, ujednačava postupanja te vodi brigu o provedbi pravilnika i propisa HRZZ-a.

Vrednovatelj je također hrvatski znanstvenik koji vrednuje izvješće o napretku projekta koja voditelji podnose svakih 12 ili 18 mjeseci. Vrednovatelji su najčešće, no ne i nužno, voditelji projekata HRZZ-a. Po završetku vrednovanja neovisni stručnjak temeljem ocjena i komentara dvaju vrednovatelja te provedbe projekta donosi zaključnu ocjenu i obrazlaže ju.

¹⁰ <https://besjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/1365-2435.12529>

Slika 21. Udio vrednovatelja za praćenje financiranih UIP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

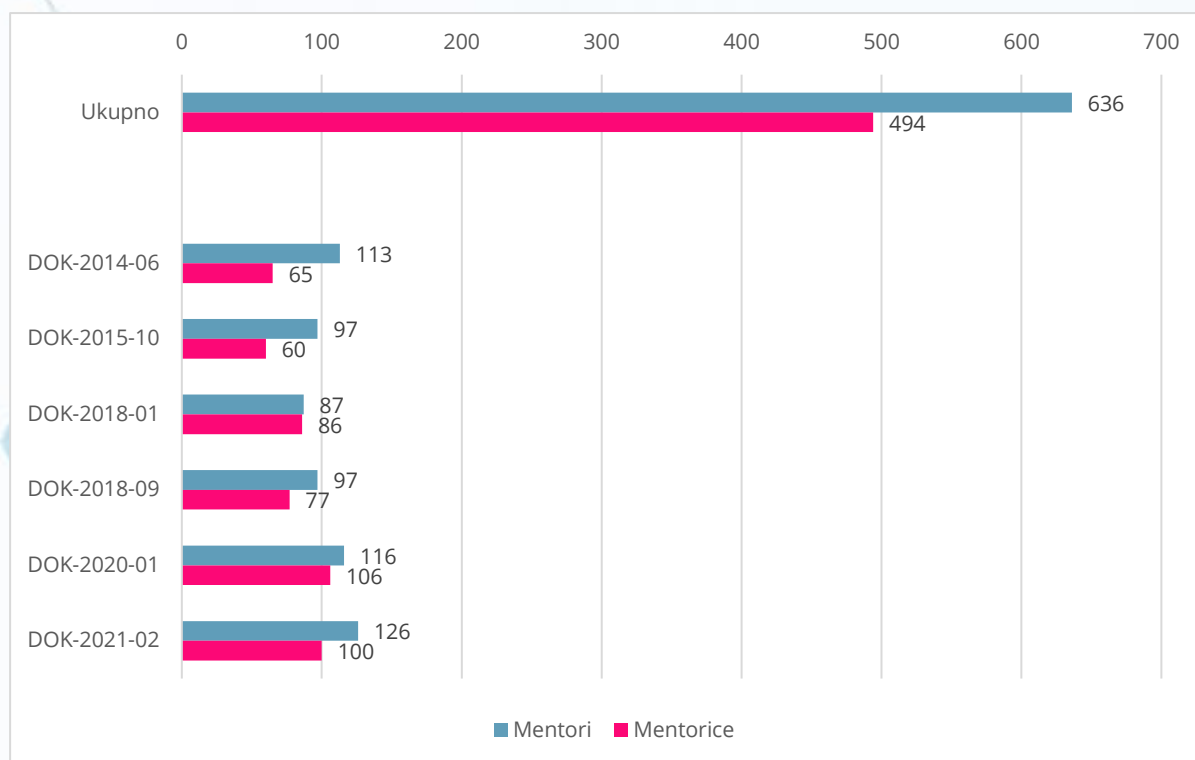

Slika 22. Udio vrednovatelja za praćenje financiranih IP-a prema spolu i znanstvenom području od 2013. do 2020. godine

Slike 21. i 22. pokazuju prosječan udio vrednovatelja koji su sudjelovali u vrednovanju izvješća, prema spolu. Veće odstupanje od preporučenog omjera za oba programa je u društvenim znanostima te biomedicini i zdravstvu u korist žena, te u području tehničkih znanosti u korist muškaraca. Za praćenje ugovorenih UIP-a u području humanističkih znanosti također je vidljivo odstupanje u korist žena.

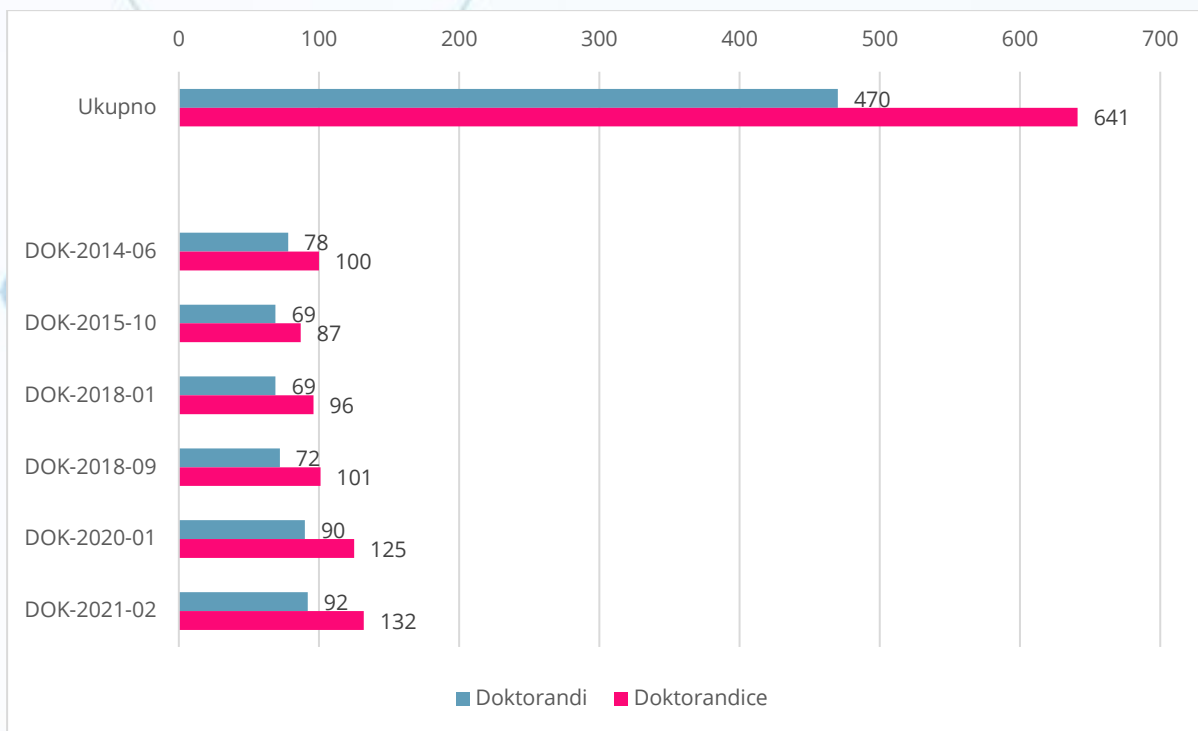
7. Spolna struktura mentora i doktoranada u okviru Projekta razvoja karijera mladih istraživača

U okviru Projekta razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti (DOK) od 2014. do 2021. provedeno je ukupno šest natječajna, na kojima je 1.130 mentora dobilo priliku zaposliti doktoranda, a zaposleno je ukupno 1.111. Na slikama 23. i 24. vidljivo je da je među mentorima veći broj muškaraca, no da među doktorandima ipak prevladavaju žene.

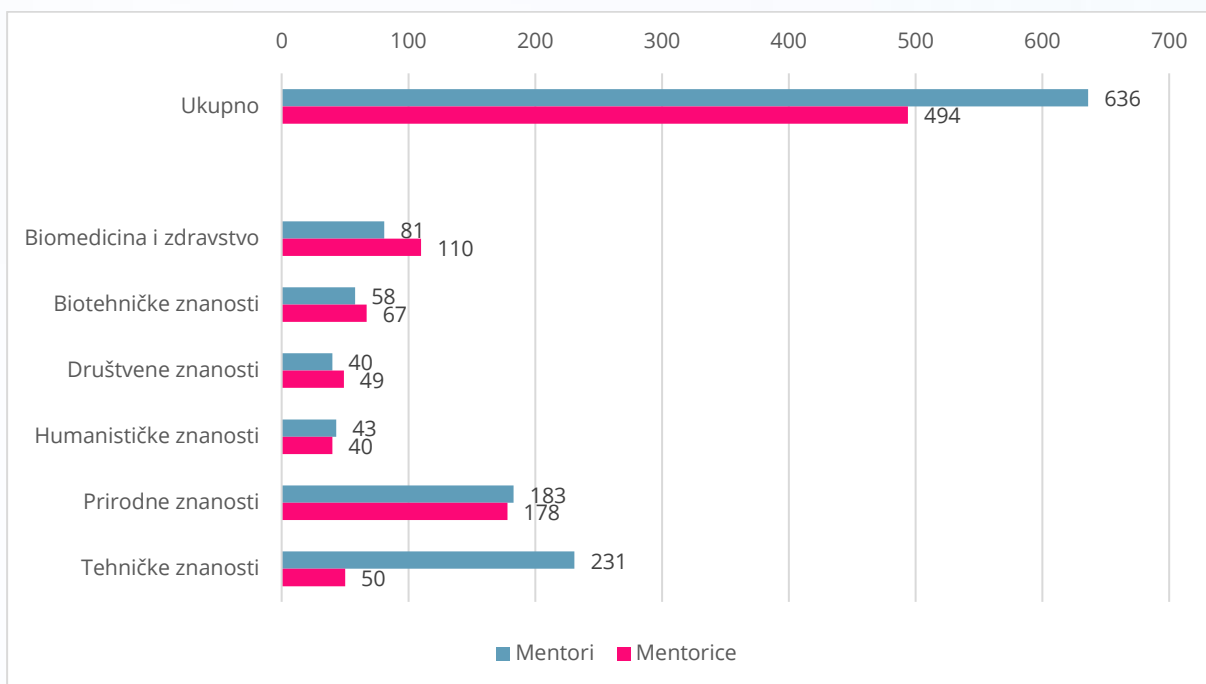
Slika 23. Udio muškaraca i žena među odobrenim mentorima na natječajnim rokovima DOK

Tijekom godina vidljivo je postupno smanjenje razlike u omjerima mentora i mentorica. Dok je na prvom natječajnom roku (DOK-2014-06) udio mentorica bio tek nešto veći od jedne trećine, već na roku DOK-2018-01 je njihov omjer bio izjednačen. Na posljednja dva natječajna roka (DOK-2020-01 i DOK-2021-02) udio mentorica bio je oko 45%.

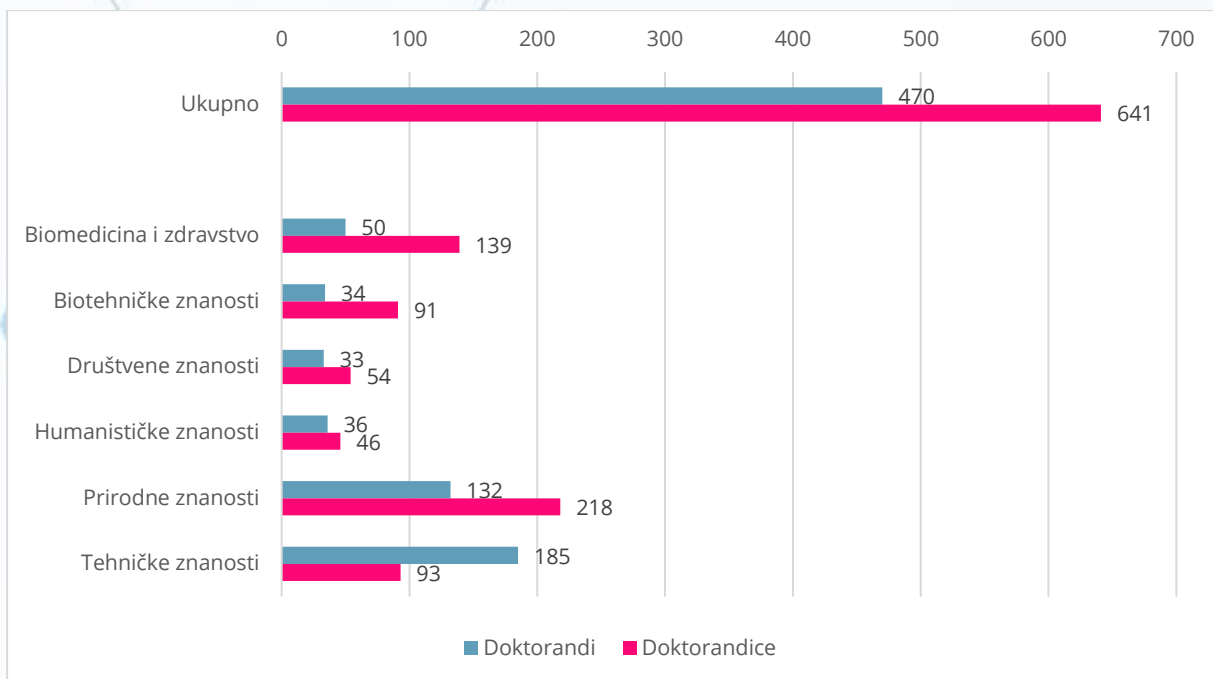
Slika 24. Udio muškaraca i žena među zaposlenim doktorandima na natječajnim rokovima DOK

Za razliku od spolne strukture mentora, među zaposlenim doktorandima prevladavaju žene. Ovaj trend nije karakterističan isključivo za HRZZ-ove DOK natječaje, nego je u skladu s generalnim trendom u RH. Naime, prema podacima Državnog zavoda za statistiku¹¹, u akademskoj godini 2020./2021. na poslijediplomski sveučilišni doktorski studij bilo je upisano 3.987 doktoranada, od čega je 55,9 % bilo žena.

Slika 25. Udio muškaraca i žena među odobrenim mentorima na natječajnim rokovima DOK prema znanstvenim područjima

¹¹ <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/9964>

Slika 26. Udio muškaraca i žena među zaposlenim doktorandima na natječajnim rokovima DOK prema znanstvenim područjima

Kao što je bio slučaj i s prijaviteljima odnosno voditeljima projekata IP-a i UIP-a, i u programu DOK vidljivo je da je udio muškaraca i žena podjednak u svim znanstvenim područjima, osim u tehničkim znanostima, gdje dominiraju muški mentori (82,2 %). Iako je kod doktoranada situacija nešto bolja, i dalje je udio doktorandica u području tehničkih znanosti znatno manji od polovine (33,5 %). S druge strane, u područjima biomedicine i zdravstva te biotehničkih znanosti oko tri četvrtine doktoranada čine žene.

8. Zaključak

Ovo tehničko izvješće prikazuje informacije o omjerima spolova na natječajima Hrvatske zaklade za znanost *Uspostavni istraživački projekti, Istraživački projekti i Projekt razvoja karijera mladih istraživača* u razdoblju od 2013. do 2021. godine kao i informacije o stopi prolaznosti po spolu, visini financiranja po spolu te spolnoj strukturi sudionika u postupcima vrednovanja.

Podaci ukazuju na ravnopravnost žena i muškaraca na natječajima no svakako daju i dublji uvid i skreću pozornost na one aspekte u kojima postoje određena odstupanja. Stoga je cilj HRZZ-a osigurati ravnopravnost i nepristranost u svim postupcima i razinama, a ovo je izvješće doprinos i pokazatelj kako dosadašnjeg djelovanja tako i temelj za upravljanjem ravnopravnošću u cijeloj znanstvenoj zajednici, ali i općenito društvu.

Temeljem provedenih analiza, otvorila su se i brojna pitanja o mogućim razlozima odstupanja u određenim segmentima te se ukazalo na potrebu provođenja dodatnih istraživanja, ali i mjera. Kontinuirano praćenje navedenih, ali i indikatora koji nisu obuhvaćeni ovim izvješćem, izrada prijedloga mjera i ciljeva povezanih s uspostavljanjem jednakih uvjeta i održavanjem ravnopravnosti spolova bit će temelj izrade strategije za ravnopravnost spolova Hrvatske zaklade za znanost.

"You can't manage what you can't measure." ¹²

---

¹² Peter Drucker